

РЕШЕНИЕ

№ 178

гр. София, 15.04.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 13-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на двадесет и четвърти март през две хиляди двадесет и шеста година в следния състав:

Председател: Христо Лазаров

Членове: Женя Димитрова
Жана Ив. Маркова

при участието на секретаря Ирена М. Дянкова
като разгледа докладваното от Христо Лазаров Въззивно търговско дело № 20251001000898 по описа за 2025 година

Производството е по реда на глава двадесета от ГПК – Въззивно обжалване.

Производството е образувано по въззивна жалба от ищеца – „Многопрофилна болница за активно лечение - Света София“ ЕООД, чрез адв. Д. срещу решение № 1364 от 02.10.2025г. по т.д. № 20241100902528 по описа на Софийски градски съд, т.о., VI-5 състав, с което са отхвърлени осъдителните искове срещу Национална Здравноосигурителна Каса, с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за сумата от 85 813,39 лева, представляваща законна лихва за забава за периода от 01.09.2022 г. до 19.12.2024 г., начислена върху главницата от 292 677,60 лв., представляваща цена на извършена болнична медицинска помощ по договор № 22-2441/22.05.2028 г. за оказване на болнична помощ по клинични пътеки, изменен и допълнен с допълнително споразумение № 7/22.02.2019 г. за периода м. 03. - м.08.2019 г. и м. 12.2019 г., ведно със законната лихва върху главницата от 292 677,60 лв., считано от датата на завеждане на исковата молба до окончателното изплащане, за сумата от 715,42 лева, представляваща законна лихва за забава за периода от 01.09.2022 г. до 19.12.2024 г., начислена върху главницата от 2 440 лв., представляваща цена на извършени амбулаторни процедури по договор за извършване на амбулаторни процедури № 22 - 6974, сключен м.05.2018 г. за периода м.04.2019 г. - м.05.2019 г., ведно със законната лихва върху главницата от 2 440 лв., считано от 19.12.2024 г. до окончателното изплащане и е осъден да заплати на ответника разноски в размер на 600 лева.

Въззивникът/ищецът - МБАЛ „Света София“ ЕООД счита, че обжалваното решение е

неправилно поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. Твърди, че между страните по делото е постановено влязло в сила решение по т.д. № 1625/2022г. по описа на СГС, с което са присъдени главниците, но не са присъдени процесните лихви за периода от завеждане на делото до окончателното издължаване. С това влязло в сила решение е установено, че падежът на главното задължение е настъпил на 01.01.2020г. Въпреки това, СГС е постановил напълно порочен съдебен акт, тъй като нямал право да прави различни правни изводи за изискуемостта на главниците и настъпването на техния падеж, за което е формирана сила на пресъдено нещо. С това СГС е нарушил чл. 298, ал. 1 и чл. 299, ал. 1 ГПК, тъй като ответникът е изпаднал в забава още на 01.01.2020г. На следващо място твърди, че решението е неправилно обосновано относно забавата, с процедурата по изплащане на задължения по реда на чл. 519, ал. 2 ГПК. По делото не било спорно, че процесните лихви не са заплатени за процесния период. Представя писмена защита, в която излага доводи, че възражението на ответника по чл. 78, ал. 5 ГПК е неоснователно, защото заплатеното адв. възнаграждение било под минимума, определен в Наредба № 1/2004г. На следващо място твърди, че ответникът е признал, че изискуемостта на процесните главници, върху които се претендират процесните лихви е настъпил на 01.01.2020г. Моли въззивния съд да отмени изцяло обжалваното решение и да постанови друго, с което да уважи изцяло предявените обективно и кумулативно съединени искове. Претендира разноски за двете инстанции, съобразно представен списък по чл. 80 ГПК.

Въззиваемият/ответникът - Национална Здравноосигурителна Каса/НЗОК/, е подал в срок писмен отговор на въззивната жалба, чрез гл. юр. М.. Твърди, че падежът на главниците по т.д. 1625/2022г. е настъпил с влизане в сила на решението на 02.12.2024г., изп. лист е издаден на 13.01.2025г., предявен е на НЗОК на 31.01.2025г. и е заплатен на 24.02.2025г. Представя писмена защита, в която преповтаря доводите си от въззивната жалба. Моли въззивния съд да остави въззивната жалба без уважение и да потвърди обжалваното решение като правилно и законосъобразно. Не претендира разноски за въззивното производство. В условията на евентуалност, прави възражение за прекомерност на заплатеното адв. възнаграждение от ищеца за въззивното производство.

При служебно извършената от въззивния съд проверка на основание разпоредбата на чл. 269 ГПК, се установява, че обжалваното решение е валидно, но частично недопустимо.

От доказателствата по делото се установява и страните не спорят във въззивното производство, че с влязло в сила решение № 531 от 21.04.2023 г. по т.д. № 1625/2022 г. по описа на СГС, НЗОК е осъдена за заплати на МБАЛ „Света София“ ЕООД по искове с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. с чл. 59 ЗЗО сумата от 292 677,60 лв., представляваща цена на извършена болнична медицинска помощ по Договор № 22-2441/22.05.2018 г. за оказване на болнична помощ по клинични пътеки, изменен и допълнен с допълнително споразумение № 7/22.02.2019 г., сумата от 2 440 лв., представляваща цена на извършени амбулаторни процедури по Договор за извършване на амбулаторни процедури № 22- 6974, сключен м. 05.2018 г. за периода м. 04 – м. 05.2019 г., както и сумата от 69 585,96 лв. – лихва

за забава върху главницата от 257 196,60 лв., начислена за периода 01.01.2020 г. – 31.08.2022 г. и сумата от 6404,42 лв. – лихва за забава за периода 01.01.2021 г. – 31.08.2022 г., начислена върху главницата от 37 921 лв., на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД. Решението на СГС е потвърдено изцяло с решение № 758 от 11.12.2023 г. по т.д. № 549/2023 г. по описа на САС и не е допуснато до касация с определение № 3210 от 02.12.2024 г. по т.д. № 742/2024 г. по описа на ВКС, II т.о. Страните не спорят, че след представяне на изп. лист от 13.01.2025г. по т.д. 1625/2022г., главниците от 292 677,60 лв. и 2 440 лв., са платени на ищеца от ответника на 24.02.2025г.

За да отхвърли предявените обективно и кумулативно съединени осъдителни искове за законна лихва върху присъдените главници, първоинстанционният съд е изложил решаващи мотиви, че доколкото не е определен ден за изпълнение на сумите по влязлото в сила съдебно решение, длъжникът изпаднал в забава след като бъде поканен от кредитора да изпълни, съгласно чл. 84, ал. 2 ЗЗД. Приел, че поканата до ответника е адресирана с предявяване на изпълнителния лист от 31.01.2025г., поради което е изпаднал в забава на 01.02.2025 г., поради което ответникът не дължал обезщетение за забава за периода от 01.09.2022 г. до 19.12.2024 г. За да отхвърли като неоснователни осъдителните искове за законна лихва върху главниците, считано от предявяване на исковата молба до окончателното им заплащане, доколкото същата се явявала законова последица при основателност на претендираното вземане по предявените искове.

При така установената фактическа обстановка, въззивният съд приема от правна страна следното:

Основателно е твърдението във въззивната жалба, че с изискуемостта на главниците и настъпването на техния падеж, е формирана сила на пресъдено нещо и ответникът е изпаднал в забава още на 01.01.2020г.

С влязло в сила решение № 531 от 21.04.2023 г. по т.д. № 1625/2022 г. по описа на СГС, между ищеца и ответника със сила на пресъдено нещо е установено, че ответникът дължи на ищеца главници за сумата от 292 677,60 лв. и за сумата от 2 440 лв. В мотивите на това решение е прието, че изискуемостта на вземането за тези главници е настъпила на 01.01.2020г. и има формирана сила на пресъдено нещо, която следва да бъде зачетена от съда, на основание чл. 297 от ГПК. Изискуемостта на паричното задължение и установената дата на неговия падеж е 01.01.2020г., поради което ответникът е изпаднал в забава след изтичането му, на основание чл. 84, ал. 1 от ЗЗД.

Като допълнителен аргумент в подкрепа на извода, че ответникът е изпаднал в забава, следва да се посочи, че дори и да беше необходимо длъжникът да бъде поканен по смисъла на [чл. 84, ал. 2 ЗЗД](#), за да възникне отговорността му за забава, то тази покана е предявяването на иск за заплащане на процесните главници. Законът не предписва особена форма на поканата, но от нейното съдържание трябва да стане ясно, че се иска изпълнение на конкретна по размер парична престация.

Страните по делото не спорят и ответникът признава в отговора на исковата молба, че

ищецът на 01.09.2022г. е подал исковата молба по т.д. № 1625/2022 г. по описа на СГС, за заплащане на главници за сумите от 292 677,60 лв. и 2 440 лева. Подаването на искова молба за заплащане на процесните главници, представлява покана от ищеца до ответника, поради което последния е изпаднал в забава и на основание чл. 84, ал. 2 ГПК. В случая, с предявяването на иск за заплащане на процесните главници, ищецът е поканил ответника да му ги заплати, поради което и на това основание дължи обезщетение за забава за периода от 01.09.2022 г. до 19.12.2024 г.

Възражението на ответника за изтекла погасителна давност е неоснователно, по следните съображения:

Ответникът с отговора на исковата молба своевременно е направил възражение за погасяване по давност на вземането за обезщетение за забавено изпълнение в размер на законната лихва, върху изискуемите главници. Съгласно разпоредбата на чл. 111, б. „в“ от ЗЗД, вземанията за лихви се погасяват с тригодишна давност. Началния период на давността за изискуемите и неплатени главници от 292 677,60 лева и 2 440 лева, е започнал да тече на 19.12.2021г. и изтича на 19.12.2024г., на която дата е подадена исковата молба. Следователно не е погасено по давност обезщетението за забавено изпълнение по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД и за процесния период от 01.09.2022 г. до 19.12.2024 г.

Като е отхвърлил исковете за обезщетение за забавено изпълнение, въпреки тяхната доказаност по основание и установен размер по реда на чл. 162 ГПК, първоинстанционният съд е постановил незаконосъобразно и неправилно решение, което следва да бъде отменено и спорът да бъде решен по същество от въззивния съд, на основание чл. 271, ал. 1, изр. първо ГПК.

Искът за заплащане на обезщетение за забавено изпълнение в размер на законна лихва върху главницата от 292 677,60 лева за периода от 01.09.2022г. до 19.12.2022г., е доказан по основание и следва да се уважи за сумата от 85 813,39 лева, която е изчислена от настоящия съдебен състав, на основание чл. 162 от ГПК.

Искът за заплащане на обезщетение за забавено изпълнение в размер на законна лихва върху главницата от 2 440 лева за периода от 01.09.2022г. до 19.12.2022г., и следва да се уважи за сумата от 715,42 лева, която е изчислена от настоящия съдебен състав, на основание чл. 162 от ГПК.

Обжалваното решение е недопустимо в частта, с която са отхвърлени исковете за обезщетение за забавено изпълнение върху главниците от 292 677,60 лева и 2 440 лева, считано от предявяване на исковата молба до окончателното им заплащане.

Тези искиви претенции се основават на разпоредбата на чл. 214, ал. 2 от ГПК, съгласно която добавянето на изтекли лихви към главницата не представлява изменение на иска, а следва да бъде съобразено в последствие, при настъпване на факта на изпълнението като законна последица. Именно защото е законна последица и фактът на изпълнението е бъдещо несигурно събитие, ищецът по такава претенция е освободен от задължение да посочи размер, период на забавата и да плати държавна такса за разглеждането ѝ. Съгласно трайно

установената и непротиворечива практика на съдилищата, която изцяло се споделя от настоящия съдебен състав, законната лихва може да бъде поискана, респ. присъдена без посочване на конкретен размер, респ. период на забавата, само когато това се прави заедно с иска за главница и е недопустимо в отделно производство неговото предявяване. Такъв иск по правната си същност е иск за заплащане на мораторна лихва за изтекъл период от време, изискване за редовност на който е посочване на размер и период, в който претенцията е формирана. В този смисъл са решение № 316 от 15.01.2018 г. по гр. д. № 4787/2016 г. на ВКС, IV гр.о., определение № 76 от 16.03.2017 г. по ч. гр. д. № 680/2017 г. на ВКС, III гр. о., определение № 771 от 12.11.2013 г. по ч. т. д. № 14708/2013 г. на ВКС, II т.о., определение № 77 от 17.03.2015 г. по гр.д. № 2040/2014 г. на ВКС, IV гр.о., определение № 295 от 10.04.2012 г. по т.д. № 776/2011 г. на ВКС, I т.о., определение № 103 от 22.02.2017 г. по ч. т. д. № 211/2017 г. на ВКС, I т.о. и много други.

Такива искове за законна лихва са процесуално недопустими, и в тази част обжалваното решение следва да се обезсили и въззивния съд да прекрати производството по делото по тези искове, на основание чл. 271, ал. 3, изр. първо ГПК.

С оглед крайния изход на правния спор по делото, обжалваното решение следва да се отмени и в частта за разноските, ответникът дължи на ищеца сторените разноски за двете инстанции.

За първата инстанция ищецът е заплатил държавна такса в размер на 3 482,54 лева и адвокатско възнаграждение в размер на 9 084 лева. Видно от договора за правна защита и съдействие/л. 7, т.д. 2528/2024г./, се установява размерът на договореното възнаграждение, както и доказателства за неговото заплащане в брой, съгласно т. 1 от Тълкувателно решение № 6 от 6.11.2013г. по тълкувателно дело № 6/2012г. на ОСГТК на ВКС.

Основателно е своевременно направеното възражение от ответника, че заплатеното адвокатско възнаграждение за първоинстанционното производство в размер на 9 084 лева е прекомерно. Предмет на делото са два обективно и кумулативно съединени оценяеми иска в общ размер на 86 528,81 лева, по които минималния размер на възнаграждението е в размер на 7 572,30 лева, съгласно чл. 7, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1 от 01.07.2004г. за определяне на адвокатските възнаграждения. Делото не представлява фактическа и правна сложност, което изрично се признава от процесуалния представител на ответника във въззивната жалба, поради което следва да се намали до сумата от 7 572,30 лева. Ответникът дължи на ищеца сумата от 11 054,84 лева за производството пред първата инстанция.

За втората инстанция ищецът е заплатил държавна такса в размер на 1 730,58 лева и адвокатско възнаграждение в размер на 3 500 евро/6 845,41 лева/, за което е представен фискален бон и установява факта на неговото заплащане в брой.

Неоснователно е възражението на ответника, че заплатеното адвокатско възнаграждение за въззивното производство в размер на 3 500 евро/6 845,41 лева е прекомерно. Това възражение не е мотивирано и само на това основание следва да се отхвърли като неоснователно, на основание чл. 78, ал. 5, изр. първо, пр. последно ГПК(Изм. - ДВ, бр. 17 от

2026 г. и в сила от 17.02.2026г.). Освен това, заплатеното от ищеца адв. възнаграждение за въззивното производство е под минимума определен в чл. 7, ал. 1, т. 4 от Наредба № 1 от 01.07.2004г. за определяне на адвокатските възнаграждения. Ответникът дължи на ищеца сумата от 8 575,99 лева за въззивното производство. Следователно ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца сумата от 17 900,25 лева, представляваща сторени разноски за двете инстанции.

Всички дължими суми по делото от ответника на ищеца, следва да бъдат присъдени в евро, на основание чл. 11, ал. 1 и ал. 2 от Закон за въвеждане на еврото в Република България.

Така мотивиран, Софийският апелативен съд

РЕШИ:

ОБЕЗСИЛВА решение № 1364 от 02.10.2025г. по т.д. № 20241100902528. по описа на Софийски градски съд, т.о., VI-5 състав, в частта, с която са отхвърлени исковете от „Многопрофилна болница за активно лечение - Света София“ ЕООД, ЕИК 130466880 срещу Национална Здравноосигурителна Каса, ЕИК 121858220, с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за законната лихва върху главницата от 292 677,60 лв. и за законната лихва върху главницата от 2 440 лева, считано от 19.12.2024 г./датата на завеждане на исковата молба/ до окончателното им изплащане.

ВРЪЩА исковата молба от „Многопрофилна болница за активно лечение - Света София“ ЕООД, ЕИК 130466880 срещу Национална Здравноосигурителна Каса, ЕИК 121858220, с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за законната лихва върху главницата от 292 677,60 лв. и за законната лихва върху главницата от 2 440 лева, считано от 19.12.2024 г. /датата на завеждане на исковата молба/ до окончателното им изплащане и в тази част прекратява въззивното производство по делото.

ОТМЕНЯ решение № 1364 от 02.10.2025г. по т.д. № 20241100902528 по описа на Софийски градски съд, т.о., VI-5 състав, в частта, с която са отхвърлени исковете от „Многопрофилна болница за активно лечение - Света София“ ЕООД, ЕИК 130466880, срещу Национална Здравноосигурителна Каса, ЕИК 121858220, с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД, за сумата 85 813,39 лева, представляваща законна лихва за забава за периода от 01.09.2022 г. до 19.12.2024 г., начислена върху главницата от 292 677,60 лв., представляваща цена на извършена болнична медицинска помощ по договор № 22-2441/22.05.2028 г. за оказване на болнична помощ по клинични пътеки и за сумата от 715,42 лева, представляваща законна лихва за забава за периода от 01.09.2022 г. до 19.12.2024 г., начислена върху главницата от 2 440 лв., представляваща цена на извършени амбулаторни процедури по договор за извършване на амбулаторни процедури № 22 - 6974, сключен м.05.2018 г. за периода м.04.2019 г. - м.05.2019 г. и ищецът е осъден да заплати на ответника разноски в размер на 600 лева **И ВМЕСТО НЕГО ПОСТАНОВЯВА:**

ОСЪЖДА: Национална Здравноосигурителна Каса, ЕИК 121858220 да заплати на „Многопрофилна болница за активно лечение - Света София“ ЕООД, ЕИК 130466880, на

основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД, сумата от 43 875,69 евро/85 813,39 лева/, представляваща законна лихва за забава за периода от 01.09.2022 г. до 19.12.2024 г., начислена върху главницата от 292 677,60 лева, представляваща цена на извършена болнична медицинска помощ по договор № 22-2441/22.05.2028 г. за оказване на болнична помощ по клинични пътеки и сумата от 365,79 евро/715,42 лева/, представляваща законна лихва за забава за периода от 01.09.2022 г. до 19.12.2024 г., начислена върху главницата от 2 440 лева, представляваща цена на извършени амбулаторни процедури по договор за извършване на амбулаторни процедури № 22 - 6974, сключен м.05.2018 г. за периода м.04.2019 г. - м.05.2019 г.

ОСЪЖДА: Национална Здравноосигурителна Каса, ЕИК 121858220 да заплати на „Многопрофилна болница за активно лечение - Света София“ ЕООД, ЕИК 130466880 сумата от 9 152,25 евро/17 900,25 лева/, представляващи разноски за двете инстанции.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС в едномесечен срок от връчването му на страните, при условията на чл. 280, ал.1 и ал.2 ГПК.

Решението не подлежи на обжалване по иска за сумата от 365,79 евро/715,42 лева/, на основание чл. 282, ал. 3, т. 1 от ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____